

PERICLES - PrEseRvIng and sustainably governing Cultural heritage and Landscapes in European coastal and maritime regions

Διατήρηση και βιώσιμη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς και των τοπίων στην ευρωπαϊκή παράκτια και θαλάσσια περιοχή

Δρ. Μάνος Κουτράκης¹, Δρ. Αργύρης Σαπουνίδης¹, Δρ. Χρυσούλα Γκουμπίλη¹,
Δρ. Δήμητρα Μυλωνά¹ & Καθ. Άρης Τσαντηρόπουλος²

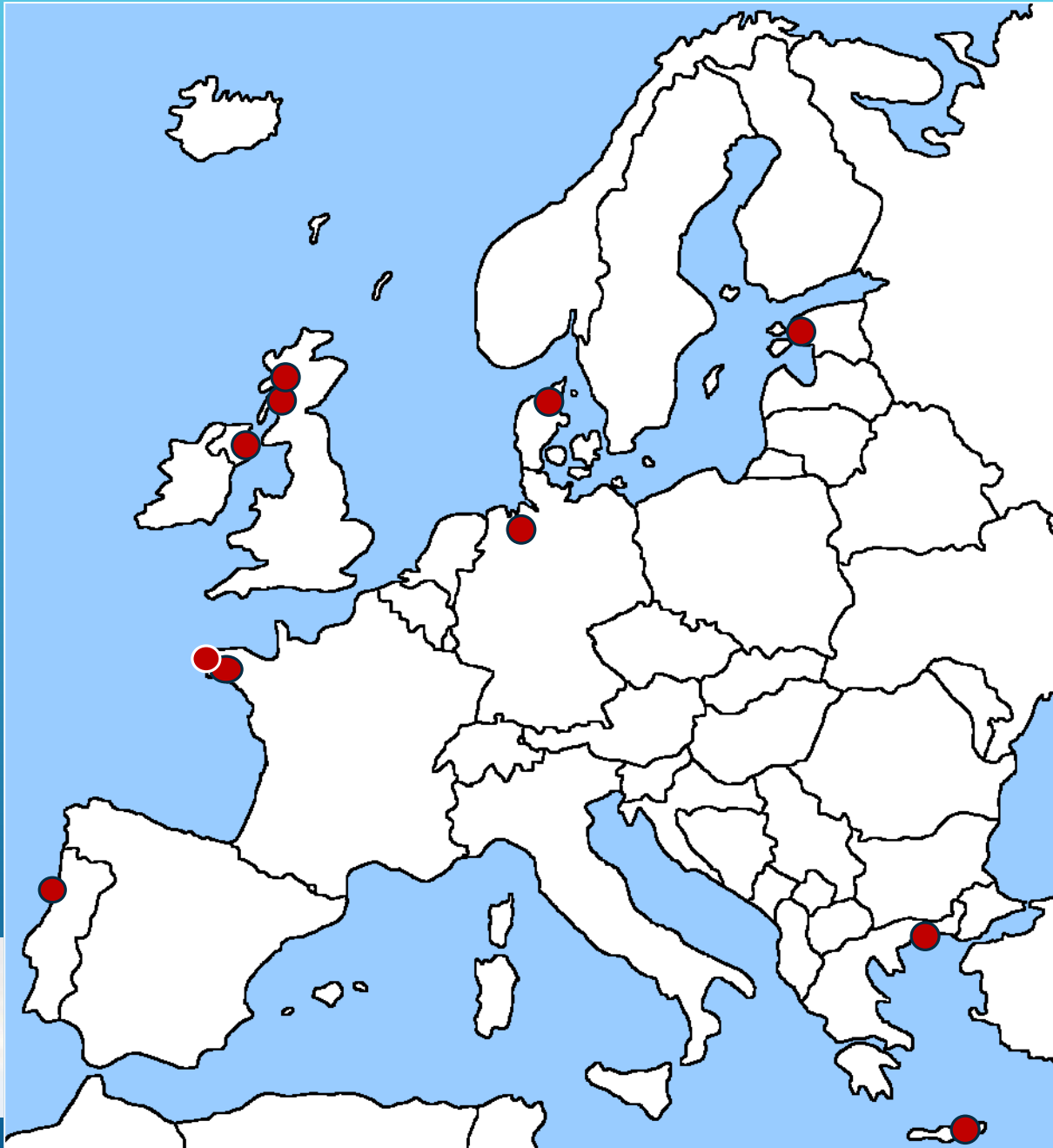
1.Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας, Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΔΗΜΗΤΡΑ»

2.Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Τι είναι το PERICLES;

- Το πρόγραμμα PERICLES χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» (Horizon 2020) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΚ).
- Προάγει τη βιώσιμη διακυβέρνηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΠΚ) στις ευρωπαϊκές παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές μέσω της ανάπτυξης ενός θεωρητικά θεμελιωμένου, πολύ-συμμετοχικού πλαισίου δράσεων.
- Στόχοι του PERICLES είναι:
  - α) η κατανόηση της ΠΚ στις παράκτιες περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της γνώσης σε τοπικό, χωροταξικό, περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο,
  - β) η ανάπτυξη πρακτικών εργαλείων, βασισμένα στη συμμετοχή φορέων, για τη χαρτογράφηση, αξιολόγηση και τον μετριασμό των κινδύνων που αντιμετωπίζει η ΠΚ,
  - γ) την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και την αύξηση της απασχόλησης αξιοποιώντας την ΠΚ,
  - δ) παροχή οδηγιών για τη βελτίωση της ένταξης της ΠΚ σε βασικές θαλάσσιες και περιβαλλοντικές πολιτικές και την εφαρμογή των σχετικών οδηγιών της ΕΕ και
  - ε) ανάπτυξη αποτελεσματικών δικτύων ανταλλαγής γνώσεων.

Ποιοι συμμετέχουν;

No	Name
1	Aalborg Universitet
2	Wagenigen Univeristy
3	Universite de Bretagne Occidentale
4	University of Highlands and Islands LBG
5	The Queen's University of Belfast
6	Universidade de Aveiro
7	The Scottish Association for Marine
8	Muinsukaitseamet
9	Syndacat Mixte de Gestion Du Parc Naturel Regional Du Golfe du Morbihan
10	Ellinkos Georgikos Organismos - Dimitra
11	University of Crete

Η περίπτωση του Βόρειου Αιγαίου: Αξιοποίηση και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς: Οι «αλιευτικές ιστορίες» του Βορειοανατολικού Αιγαίου

- **Πακέτο Εργασίας 1 - Ιστορία των ψαριών, Ιστορία της αλιείας:** Σύνδεση των ανθρωπιστικών και περιβαλλοντικών επιστημών με τη διερεύνηση των αλιευτικών παραδόσεων και της κουζίνας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα (Υπεύθυνοι: Δ. Μυλωνά, Χ. Γκουμπίλη).
- **Πακέτο Εργασίας 2 - Διατήρηση της ΠΚ:** Οι Αλιευτικές κοινότητες σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο - χαρτογράφηση ανθεκτικότητας, προσαρμογή, εγκατάλειψη και αλλαγή (Υπεύθυνοι: Μ. Κουτράκης, Α. Σαπουνίδης).
- **Πακέτο Εργασίας 3 - Αξιοποίηση της ΠΚ:** Οι "ιστορίες αλιείας" του Βορειοανατολικού Αιγαίου στον τομέα της εκπαίδευσης, του τουρισμού και της βιομηχανίας (Υπεύθυνος: Α. Τσαντηρόπουλος).

Μεθοδολογική προσέγγιση;

Πακέτο Εργασίας 1

- Αρχαιο-ιχθυολογική εργασία σε τρεις σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους (Αβδήρα, Κρουονέρι, Άργιλος).
- Ανάλυση DNA από δείγματα αρχαίων και σύγχρονων οστών ιχθύων.

Πακέτο Εργασίας 2

- Συλλογή παλιών φωτογραφιών και αναμνηστικών από τοπικούς φορείς/ενώσεις (αλιευτικές κοινότητες, αλιευτικοί συνεταιρισμοί, ενώσεις Μικρασιατών κ.λπ.).
- Ανάλυση αλιευτικών δεδομένων.
- Καταγραφή της αλιευτικής τεχνολογίας.

Πακέτο Εργασίας 3

- Βιβλιογραφική έρευνα σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από το έργο.
- Έρευνα σε αρχεία της βυζαντινής, οθωμανικής και νεότερης ιστορίας
- Εθνογραφική έρευνα (βίντεο, ερωτηματολόγιο, ηχητική καταγραφή).
- Συλλογή πληροφοριών και αρχειακού υλικού σε συνεργασία με πολίτες (μαθητές δημοτικού και γυμνασίου και οι οικογένειές τους, συνεταιρισμοί των αλιέων, ενώσεις μεταναστών/προσφύγων κ.λπ.).

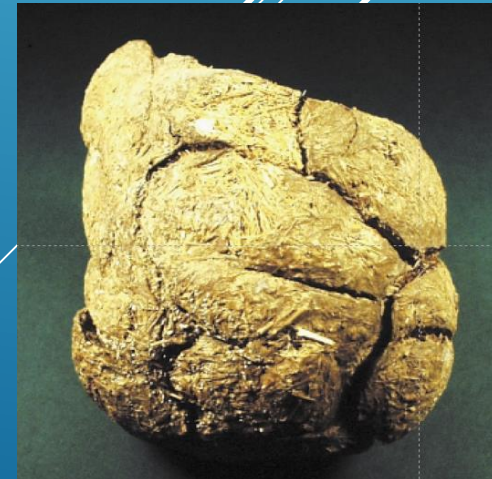

Αρχαίο DNA και Παλαιογενετική έρευνα με Αλληλούχιση Νέας Γενιάς

Τι είναι το Αρχαίο DNA (aDNA);

Κάθε ποσότητα DNA, μικρή ή μεγάλη, που βρίσκουμε:

- 1) σε νεκρούς οργανισμούς (σκελετούς, μούμιες)
- 2) σε τμήματα τους (τρίχες, δόντια, φτερά, φολίδες, κουκούλια)
- 3) αλλά και σε προϊόντα τους (σάλιο, σπέρμα, αίμα, απεκκρίματα)

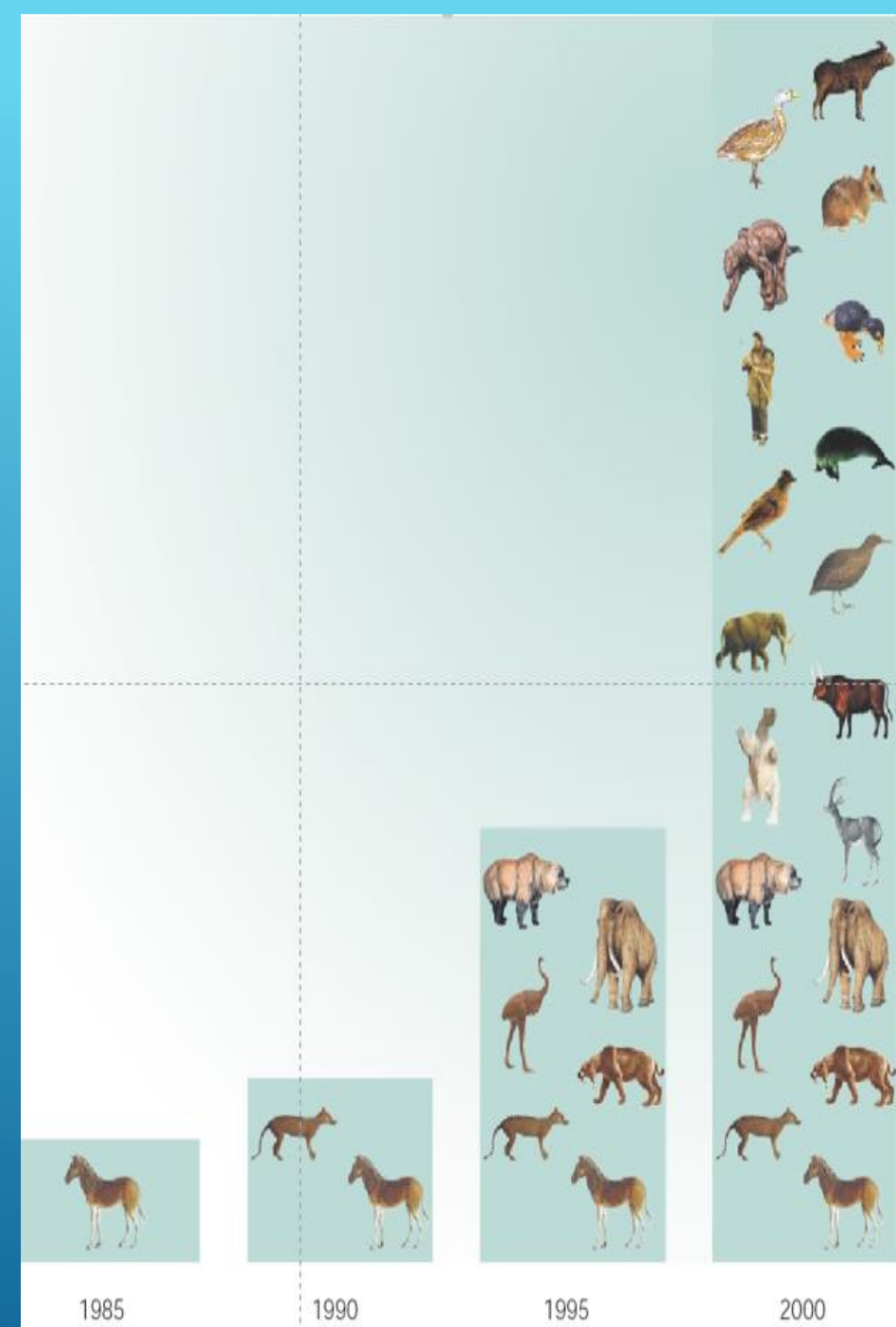

Γιατί το aDNA παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον;

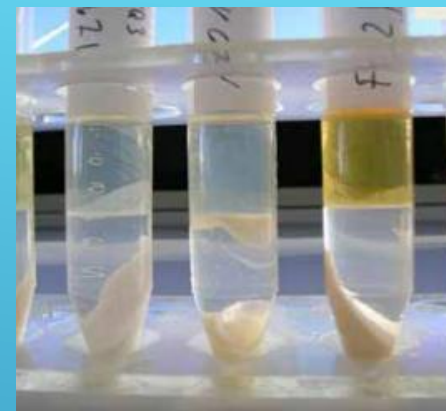
- Ανάμιξη μεταξύ ανθρώπων και άλλων αρχαίων φυλών ανθρωποειδών
- Πρόσβαση σε εξαφανισμένα είδη
- Πρόσβαση στην εξελικτική ιστορία των ειδών
- Ανθρώπινη ιστορία μέσω της πορείας των ζώων

Αλληλουχίες DNA από εξαφανισμένα ζώα – πορεία στο χρόνο!

αDNA και Αλληλούχιση Νέας Γενιάς: Εφαρμογές στον Pericles

Συλλογή οστών ψαριών

Αποδόμηση – κονιορτοποίηση

Εργαστηριακή επεξεργασία

Αλληλούχισης Νέας Γενιάς

Ref	AATGTAGTTTACTAATAATAAAGCAAGGCACTGAAAATGCC
Read1	..TGTAGTTTACTAATAATAAAGCAAGGCACTGAA.....
Read2	....TAGTTTACTAATAATAATGCAAGGCACTGAAAA.....
Read3	....TAGTTTACTAATAATAAAGCAAGGCACTGAAAATGCC.
Read4	.....UTTACTAATAATAAAGCAAGGCACTGAAAATGCT
Read5	.....TTACTAATAATAAAGCAAGGCACTGAAAATACC
Read6	.....UTAAATAATAAAGCAAGGCACTGAAAATGCC
Read7	.....TAAATAATAAAGCAAGGCACTGAAAATGCC
Read8	.....AAAGCCAGGCACTGAAAATGCC
Read9	.....UAAGGCACTGAAAATGCC
Read10	.....AAGGCACTGAAAATGCC

Επεξεργασία δεδομένων

Ιστορική και εθνολογική έρευνα της αλιείας

1. Με δεδομένο ότι τα αλιεύματα, ως βασικά προϊόντα της ανθρώπινης διατροφής, «ταξιδεύουν ΚΑΙ στη στεριά», τίθενται ερωτήματα που αξίζουν να διερευνηθούν:
2. Ποιες αλλαγές έχουν επέλθει ιστορικά στις τεχνικές που ο άνθρωπος προσπορίζει τα θαλάσσια αγαθά και ποιες οι συνέπειές τους στη σχέση ανθρώπου-φύσης;

Το λιμάνι της Καβάλας με τα ιστοφόρα καϊκια, 1927 (φωτ. Γ.Α.Κ. – Αρχεία Ν. Καβάλας)

Από Βιοτεχνία Αλιπάστων Λαχουβάρη (φωτ. Αθηνάς Καραθάνου, Γ.Α.Κ. – Αρχεία Ν. Καβάλας)

Ιστορική και εθνολογική έρευνα της αλιείας

1. Ποιες είναι οι συνέπειες των αλλαγών στους τρόπους ιδιοποίησης του θαλάσσιου πλούτου στη διαμόρφωση κοινωνικών ομάδων (αλιέων, εμπόρων, βιοτεχνών/βιομηχάνων κλπ.) που ζουν από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα και ποια η θέση των ομάδων αυτών στον συνολικό καταμερισμό της εργασίας;
2. Μύθοι, τελετές και εορτές που έχει δημιουργήσει η ιδιοποίηση του θαλάσσιου πλούτου
3. Με δεδομένο ότι άνθρωπος είναι το μοναδικό βιολογικό ον που μετασχηματίζει την τροφή του με τεχνικές μαγειρικής ή συντήρησής της, ποιες είναι αυτές που έχει επινοήσει για τα αλιεύματα και πως μπορούν να αξιοποιηθούν σήμερα ως παρακαταθήκη μακράιωνης γνώσης;

ο λιμάνι με τα ψαροκάικα και τις γυναίκες να μπαλώνουν τα δίχτυα, δεκ. 1970

Στόχοι του Pericles

1. Να βελτιωθεί η ταυτοποίηση των δειγμάτων/οστών ιχθύων που είναι είτε πολύ κατακερματισμένα/διαβρωμένα είτε η ταυτοποίησή τους δεν είναι εφικτή με τα υπαρκτά μορφολογικά κριτήρια.
2. Να βελτιώσει την ανάλυση των αρχαιολογικών δεδομένων για την αλιεία και τις διατροφικές συνήθειες των κοινοτήτων κατά την αρχαιότητα.
3. Να διερευνήσει ζητήματα σχετικά με τη δομή, τη φύση και την προέλευση ορισμένων βασικών αλιευτικών πόρων στο παρελθόν, π.χ. να ανασυνθέσει τη γενετική ποικιλότητα και τη δομή των σύγχρονων και αρχαίων αλιευτικών πληθυσμών.
4. Να γίνει συλλογή και ανάλυση υλικού που αφορά την αλιευτική κληρονομιά. Στόχοι είναι: α) να αναδειχτεί ο ρόλος της στη διαμόρφωση σύγχρονων συλλογικών ταυτοτήτων και β) η αξιοποίησή της ως μακράιωνη γνώση στη σύγχρονη κατάσταση όπου έχει διαταραχτεί η σχέση ανθρώπου και θαλάσσιου περιβάλλοντος σε βάρος του δεύτερου.

Σας ευχαριστούμε πολύ!!

